

מודלים לקידום מחקר אקדמי אל עבר פיתוח וייצור תרופות חדשניות בישראל

ישראל מאופיינת בסביבה מדעית משגשגת בתחום מדעי החיים, המשתקפת במספר פטנטים גבוה לנפש, במספר רב של בוגרי תארים מתקדמים בתחומי מדעי החיים, ובחידושים מדעיים שכבר הובילו לפיתוח תרופות רבות-מכר.

עם זאת, תעשיית מדעי החיים המקומית ובפרט תעשיית התרופות שאמורה להיות מבוססת על חידושים מדעיים אלו אינה מממשת את ההבטחה המדעית העומדת בבסיסה. למרות סימנים ראשונים של התבגרות, תעשייה זו עדיין מאופיינת בריבוי חברות קטנות המעסיקות כעשרה עד חמישים עובדים לכל היותר והן אינן מגיעות לייצור ולמכירות. חידושים מדעיים שנולדים באוניברסיטאות בישראל מפותחים לבסוף באופן תעשייתי בחוץ לארץ, וחברות זרות זוכות למרבית ההכנסות מהמכירות.

תהליך המחקר והפיתוח בתחום הפארמה מאופיין בסיכון גבוה, עלויות פיננסיות משמעותיות ומשך זמן ארוך הדרוש להבשלתו. גורמים אלו, פעמים רבות, מרתיעים משקיעים מלהשקיע בשלבי הפיתוח הראשוניים ויוצרים חסמים להמשך הפיתוח. על אף העובדה שמאפיינים בסיסיים אלו אינם שונים מהותית בישראל מאשר במדינות אחרות בעולם, נראה שהפער בין המצוינות האקדמית הקיימת בישראל לבין ההצלחות המסחריות בתעשייה המקומית הינו משמעותי.

במסגרת פרויקט זה נכתבה עבודה ראשונית הכוללת תובנות מסקירת ספרות מקיפה וראיונות עם בעלי עניין, בנושא מודלים לקידום מחקר אקדמי אל עבר פיתוח וייצור תרופות חדשניות בישראל. מצאנו, כי במדינות שונות כגון ארה"ב ובריטניה קיימים מכוני מחקר ייעודיים בתוך האוניברסיטה המסייעים בקידום ההמצאות בתחומי מדעי החיים אל עבר פיתוח מסחרי של תרופות והכשרת דור חדש של סטודנטים וחוקרים בעלי ידע בתחום. מכוני אלו פועלים תחת מדיניות ממשלתית סדורה המכוונת, מתקצבת ומעודדת שיתוף פעולה עם שחקנים אחרים בקרבת האוניברסיטה כגון בתי החולים, תעשיית התרופות ותעשיות תומכות והקהילה. עבודה זאת כוללת, בין היתר, דוגמאות מפורטות לאופני הפעילות של מכוני אלו.